

Za horizontem mlčeni

Anna Markowitz

Za horizontem mlčení

Anna Markowitz

Anna Markowitz: Za horizontem mlčení

Kniha vznikla s podporou Českého literárního centra, sekce Moravské zemské knihovny v Brně, v rámci rezidenčního pobytu v Literárním domku Vzdělávacího a kulturního centra Klášter Broumov.

Copyright © Anna Markowitz, 2022

ISBN 978-80-7511-690-1

ISBN 978-80-7511-691-8 (epub)

ISBN 978-80-7511-692-5 (pdf)

Předmluva	6	
Úvod	9	
Všechno je možné	10	
Asimé se představuje	11	
A opět blues	13	
Šílená Lilith	33	
Zápisky k pohádce Yxidon	35	
Planetka Yxidon	36	
DDP – dům O dvou patrech	38	
Schodiště půlstoletí	50	
Noemova archa	56	
Bojíme se vyslovit	62	
Území pavího oka Planetka Yxidon	68	
Rozpor realit	79	
Díry v průběžnosti	84	
Ozvěny z DP	87	
Týden bez odpovědí	89	
Nemoc	95	
Motýl závislosti	96	
Rošáda nic nezmění aneb všechno je dvakrát	103	
Procházka minulostí	106	
Kdo je aspik?	111	
Raději Amsterdam	116	
Aspik v ulitce	119	
Jadeit pro Franze Kafku	126	
Denní i noční můra	131	
Narozeniny	133	
Všechno je jinak	135	
Co by matka nestrpěla	140	
Úhel pohledu	141	
Ještě nejsem magor	144	
Magická celistvost	149	
Rovnice lásky v mobilu	150	
Prostor strachu	153	
Chanuka	155	
Michael	160	
Šabat s Davidem	164	
Odevzdat se bez nároku	166	
Velitelka	168	
Tak si to zařídil	172	
Dědeček má radost	175	
Není váš muž	177	
Houpací křeslo	180	
L'chaim	184	
Závěr pohádky Yxidon	186	
Epilog	193	
Slovníček jidiš pojmů	196	

Předmluva

**„Hluboko z nitra jiskry Světla
Vytryskl proud
A z něho vytekly barvy
Skryté uvnitř skrytého v tajemství
Ein Sof / Božství bez Konce.
Rozštěpil i nerozštěpil svoji auru,
Zůstal nepoznatelný,
Dokud z něho nevyzářil jediný nejvyšší skrytý bod.
Za tímto bodem nic není známé,
A proto je zván Počátkem.
Je to první výrok ze všech.“**

Mystická kniha Zohar 1:15a
(podle edice Daniela Matta)

Je výzvou napsat román, který by postihoval mnohvrstevnatost lidské životní zkušenosti, aniž by byl didaktický. Zachytit naše různé reality a různé úrovně vnímání tak, aby text plynul a jazyk sám sebou tvořil magii ztotožnění – to je vrcholné umění. Ještě větší výzvou je napsat milostný román, aniž by byl sentimentální a předvídatelný, bez navykých klišé euforie či dramatu. Jak zachytit setkávání, sblížování, prolínání, soužití, míjení a rozcházení jednotlivců, živý proud, který vytváří složité, a přitom primárně potřebné předivo procesu učení se skutečné lásce? Jaké nástroje použít, aby se čtenář nebál ponořit a účastnil se svojí pozorností a prožitkem mystéria spolutvorby? To je úkol hodný umělce. Tedy umělkyně.

Anna Markowitz se této výzvy nebála. A napsala milostný román, který bere dech. Z mého pohledu na tom má zásluhu na prvním místě jazykové mistrovství laserově jasně zachycující niterné prožitky i vnější děje. Bez přílišné popisnosti, spíše s originální volbou a skloubením slov i vět, se daří zachytit emoce, naději, pochybnosti, ponory, vzestupy i překážky. A ve čtenáři probouzet sounáležitost a spojení. Na druhém místě je to žánrová forma. Ta střídá vyprávění, přímou řeč, básně, mailovou korespondenci, pohádku. Vzniklá mozaika vytváří magnetizující text, který vystihuje dar i drama zralé lásky – nesentimentální, nezkreslené, jedinečné a skutečné až na dřevě.

Mozaika umožňuje vést několik linií. Milostný motiv je nejen o vztahu, ale i o čase (a načasování), pomíjivosti, lidské fyzčnosti i o-duše-vnělosti, o naší (ne)schopnosti obhájit svá přání, sny a tužby a (ne)překonání naučených, společensky v hlavním proudu vyžadovaných pohodlných vzorců chování, bez ohledu na jejich opravdovost, čestnost a skutečnou duši a Ducha podporující náplň. Milenci se znovu-potkávají

ve vysokém věku, po pětačtyřiceti letech od prvního setkání, a potýkají se s překážkou konvenčních manželství. Je to banální? Ne. Je čas milosrdný? Jak se to vezme. Je setkání po letech „konečně“, nebo „příliš pozdě“? ... Může platit obojí? Berme to jako příspěvek k naší současné kolektivní lekci – naučit se žít paradox, propojení protikladů.

Motiv vnitřních duchovních potřeb je z pozice vypravěčky vyjádřen nejen úsilím o jasné vidění, pravdivost a důstojnost v nečekaném vztahu, k čemuž jí pomáhá meditace. Také psaním pohádky. Pohádka vzniká v přímém přenosu, čtenáři jsou svědky tvořivého procesu. Je též psána v ich-formě, její hrdinka se tak stává alter egem hrdinky románu. Pohádka neustrne v pozici formální zajímavosti: ukazuje nám, že pokud jsme v našem každodenním životě, ve 3D světě, ve slepé uličce, vždy se s pomocí tvořivé fantazie můžeme dostat do „vyšších dimenzí“ a hledat odpovědi tam. Pomocníci jsou. Když své pochyby a tápání vyjmeme z omezujících zákonitostí našeho hmotného světa, můžeme dostat odpovědi napomáhající skutečnému řešení našich témat. Aneb jak praví klasik, „problémy nelze skutečně řešit na stejné úrovni, na které vznikly, ale je potřeba je řešit na úrovni vyšší.“ Tvořivost je odjakživa nejinspirativnější cestou k této fascinující hře úrovní reality.

A pak je tu motiv židovství hrdinky – jeho darů a ještě více jeho tíhy. Neboli, jak říká své přítelkyni při setkání v kavárně, „epigenetika“. Podvědomě nesená traumata, ostražitost, smutek, znalost lidských stínů, které – nezpracovány – vedou „dobré lidi“ k páchání zla. Jako by radostný a šťastný život byl žit jaksi navzdory, se stálým spodním proudem očekávání karambolu či přímo katastrofy. Zároveň ale hrdinka nevidí (protože je v samozřejmosti ponořena), co pozitivního jí židovství přináší – a co může ocenit čtenář: odvahu nahlédnout hloubky lidského bytí v jeho síle i slabosti, odvahu přijmout světlé i temné stránky života a neunikat před nimi, schopnost neuhýbat před pravdivou skutečností, jasně ji rozeznávat a pojmenovat. Dary tisícileté moudrosti tradice, která se nebojí držet Jednotu Božství: Hašem Echad, Bůh je Jedno. I to bychom mohli označit za „epigenetiku“. Židovství tvoří spodní proud vyprávění, které vrcholí závěrečným vyznáním: „Jsem jeho Hannah a on je můj Eli“. Slova rezonují ozvěnou Písně písní: „Dodi li wa-ani lo“, „Můj milý patří mně a já patřím jemu.“

A možná ještě zmiňme motiv hudby. Samozřejmě, autorka je hudebnice, hudba je její jazyk, její meditace, její svět. Ze skladatelů a jejich děl se jí daří udělat téměř další postavy příběhu. Není náhoda, že kniha začíná konkrétní skladbou konkrétního autora: dávné blues, které probudí čtyřicet pět let staré vzpomínky, a dodá hrdince odvahu ke znovunavázání kontaktu s milovaným mužem. Kdo ctí hudbu, ví, že jde o živou energii, která má potenciál zásadně ovlivňovat náš život, ba co více, spolužít a spolutvořit ho s námi.

Přeji vám inspirativní plavbu příběhem, který se může stát – a stává – mnohým z nás. V zákrutech lásky je tolik potenciálu k našemu růstu! Pravdou je, že ne vždy je to subjektivně příjemné. Kdo máte odvahu vidět v knize více než love story „Romea a Julie na konci listopadu“, vnímáte, že v navenek jednoduchém příběhu se skrývá celé drama i pozhénnání skutečné lásky. Té lásky, které se teprve většina z nás učí jako děti, písmenko po písmenku, větu po větě. Tak, aby se stala Láskou.

A pak je vše jasné. Otázky a odpovědi se propojí a těžkosti i překážky se stanou pouhými kulisami. Neboť už někde na Počátku, kam náš intelekt a vůle nedosáhnou (a je to tak v pořádku), bylo stanoveno, že Hannah patří Elimu a Eli patří Hannah. Komu patříme my?

Jak jejich – a náš – příběh bude probíhat na pozemské pláni, to je až druhá věc.

Terezie Dubinová

Úvod

„Vidím tam jasně postavu nějakého muže.“ Vědma sedí v mihotavém světle svíčky se zavřenýma očima. Je noc. Zítra ráno odlétám do Prahy. Potřebuji spát před cestou. Ale už vím, že toho moc nenaspím. Vědma mi přišla dát dobrou noc a já jsem přemohla stud a požádala ji, aby se podívala. Jen krátce, jen do anaháty, která se celou minulou noc chovala jako v zemětřesení. Moje srdeční krajina se rve s iracionální předlohou dějů, které nedávají smysl. V normální hlavě rozhodně ne. Ale je moje hlava ještě normální? Možná ano, možná ne. Ale má zkušenost. Lépe řečeno zkušenosti. A jestli jsou ty zkušenosti potvrzením normality či ne, je mi k ničemu.

Minulou noc jsem nespala, protože jsem se svou intuicí a pocity, které ji neomylně provázejí, už zcela jasně dostala takříkajíc až na tělo k nějakým informacím, že se ke mně blíží. I když reálně je to holý nesmysl. Úplná pakárna, jak se teď říká takovým stavům. Něco mi obsadilo anahátu čakru, lomcuje s ní až k pláči. Ale reálně nic z toho nedává smysl. Anebo snad dává? Vracet se donekonečna skoro půl století zpátky na jedno místo? Cítit stejnou intenzitu zasažení a stejný stesk z nenaplnění, jež následovalo tady a teď, v podkrovní světnici, v místě, které nemá s tou bouří v anahátě nic společného?

„Ano. Vidím už konkrétního muže. Je vysoký, štíhlý, má tmavé vlasy a brýle,“ říká polohlasně vědma.

Omlouvám se a vyslovuji šepem jméno. Stydím se, že se tak pitomě ptám. Že ještě ve svém věku propadám takovým trapně nelogickým náletům fantazie. A vědma se chvíli soustředí a k mému zděšení odpovídá.

„Je to možné. Vyloučit to nemohu. Víc nevím. Už mi to zavírají.“

Všechno je možné, podsouvá mi cosi z hlubin pochybností. Stála jsem kdysi před jakýmsi zajímavým obrazem ruského modernisty Pivovarova. Matně si pouze vzpomínám, že tam byla symbolicky umístěna růže. Možná v levém dolním rohu. A v pravém bylo napsáno: Všechno je možné. Stála jsem před tím obrazem déle než před ostatními na té výstavě. Drželi jsme se za ruku s mužem, o němž jsem si myslela, že může být vším možným, jen ne mým mužem.

A za tři roky jsem si ten výjev před obrazem s růží znovu připomenula, když jsem si oblékala svatební šaty. Teď mi to ale připadá jako ironie. Jako chyba ve výpočtu. Anebo opět jako selhání mého psychického aparátu.

„Tohle je ale nesmysl, není to možné,“ říkám šepem vědmě.

„Všechno je možné. Dobrou noc. Dobře se vyspi,“ dodává a sfoukne svíčku.

Všechno je možné

Sedím v letadle. Trochu doufám, že mě let přehoupne z divného pomatení smysly, které proběhlo ve dvou posledních nocích v podkrovním pokojíku, do všední reality každodenních povinností. A Praha mě uzemní. Přestanu řešit neřešitelné a začnu trochu poctivěji psát.

Rozepsaná kapitola mého prvního pokusu o pohádku už poněkud ztrácí barvy. Je třeba se ukázat a začít soustředěně a cíleně tvořit. Zkousím si vybavit svůj text. Letadlo se připravuje na přistání. Připoutávám se. Logika nařizuje bdělost, střízlivost. Vedle mne sedí nějaký muž. Strnule, bez hnutí. Cítím, že se bojí. Ptám se ho německy, odpovídá špatnou angličtinou.

Zachycuji jeho polský přízvuk a říkám.

„Vy jste Polák?“

„Tak. Jestem Polak.“

„Vy se bojíte, že? Nebojte, za chvíli budeme na zemi.“

Lehce ho uchopím za předloktí a usměju se. Uvolněně se zavrtí a přitakává.

„Ano nemám rád letadla. A jsem už dlouho na cestě. Jsem unavený.“

„Chápu. Tak vás budu držet za paži, dokud nesesedneme na zem, ano?“

Směje se už hlasitě a přestává vnímat, jak se spouštíme rychle nad Ruzyně. Podvozek drcne o přistávací plochu. Muž šťastně vydechne a já pouštím jeho paži.

„Děkuje bardzo ładně.“

Ten letný úsměvný dotek mi připomenul, s jakou lehkostí život přihraje člověku příležitost vsunout se neočekávaně někomu pod kůži a přinutit ho opustit ochrnutí strachem. Jedna věta, nenucený dotek, pochopení a smích. Vystupuji z letadla a usmívám se. Můj vlastní vnitřní chaos potřeboval tu integraci víc než ten váš, milý pane z Polska, pomyslela jsem si. Vrátil jste mě na zem a ani o tom nevíte. Německo je daleko, podkroví taky. Jsem opět na pevné zemi. Přebírám si svůj kufr a najednou mi bleskne hlavou: je v něm to hudební album s Chrisem Barberem? Ano, je tam to blues. Je tam. Přistálo se mnou na zem. A já před ním neuteču, protože ho opět potřebuji slyšet, ne ho opět ztratit. Přiletělo, abych asi dále testovala svůj psychický fond. A také to, jestli je opravdu všechno možné.

Usedám do taxíku a uvědomuji si už opět sílu indického přísloví: Cos dostal celé, to tě nepřežije, cos dostal napůl, to tě neopustí.

Asimé se představuje

Sedím nad rozepsaným textem pohádky. Mám v sobě víc respektu, než se na spisovatelku sluší. Pohádka je velmi těžký útvar. Chci si odpovědět, proč si tak málo věřím, že mohu napsat pohádku, aby nebyla banální, aby se nepodoběla hloupými triky, neopisovala už dávno napsané a nesnažila se být za každou cenu literárně moderní, což povětšinou znamená prodejná pro davy. A já o sobě vím, že neumím, vlastně nechci a nemohu psát pro davy. Davy nesnáším, protože mě děsí. Hlavně myšlení davu. A tak s ostychem sedím nad klávesnicí svého PC a hledám styl, v němž bych uvedla hlavní hrdinku do děje své pohádky.

To SVĚ je určující natolik, že si po delší chvíli uvažování už jasně musím přiznat, že to bude fuška. Kdyby to mohlo být někoho jiného, psalo by se mi to nejspíš snadněji. Ale co je moje, nemůže být z podstaty snadné. Ani pohádka. Tak dobrá. Dejme tomu, že se smíruji.

Koneckonců tu hlavní ideu mi vnukla vědma. Ona má ten hlavní díl odpovědnosti za to, že mi vsunula do hlavy tu vizi. Čtení aury je údajně pouze zprostředkování informací, které systém osobě, jíž se aura čte, oznamuje to, co si aktuálně potřebuje řešit. Symboly, obrazové náčrty, barvy i konkrétní děje se sypou z podvědomí či nevědomí a médium se zavřenýma očima hovoří. Přehrávám už po několikráté záznam jedné seance a snažím se porozumět tomu, co slyším. A vědma mi říká:

„Mává na tebe malá opice a drží v ruce obálku.“

„Mohu vědět, co je v té obálce?“

„To ti sdělí ona sama. Já to nevím. Musíš se s ní spojit.“

„Opice?“

„Ano. Taková malá opička. A směje se. Poskakuje a mává tou obálkou. Jako by tě někam zvala. Ale do nějakého mimozemského prostoru.“

Vypínám přehrávač. Prošla jsem opět celou nahrávku a z množství dvouhodinového sezení mi jako vždy jde hlava kolem. Kdybych neměla už tu letitou zkušenost, mohla bych se jen usmát a mávnout rukou. Dobře však vím, že navzdory odporu k ezoterním blábolům, jimiž se hemží současnost, jsem v bdělém sledování svých pocitů a myšlenek. Víím už, jak jsou závažné, jak předurčují děje a jak se nevyplácí je ignorovat.

Malá opice s obálkou potvrdila rozhodnutí napsat pohádku. Nejsou důležité detaily, jak k tomu došlo. Jednoho večera se v mém podkroví objevila vize. Její námět vytlačil z dlouhodobého churavění potřebu hledat místo, kde si lze sáhnout na souvislosti. Freudovské lehátko mi nikdo nenabídl. Ale vědma mi doporučila přece jen odpoutání, jakýsi odlet z reality. Uposlechla jsem. Ohmatávala jsem celé roky mnoha otázkami různé formy bolestí, které přináší život. Občas přišly odpovědi, ale ne způsoby, jak jim předcházet, a už vůbec ne, jak je zlikvidovat. Nabízelo se jakési relativně bezpečné řešení. Uniknout do psaní. Nic nového pod sluncem. Knihy jsou nepochybně tak často únikem jejich tvůrců, až je to banální.

Moje idea pohádky ovšem má od počátku jakýsi jiný podtón. Ano. Možná únik. Ale současně jsem v pravzhlátním střehu. Tuším, že tentokrát se možná dívám kamsi

dopředu. Neanalyzuji svou minulost na freudovském lehátku, nehrabu se v muzeu svých bolestí, abych je pochopila. Ale poznenáhlu posílám hlavní protagonistku kamsi, kde se potkává realita vědomého bytí s informacemi o tom, co se má stát. A budu-li schopna připustit to, tak se to i stane.

Několik odstavců a je zaděláno na komplikovanou cestu, přestože jsem si nařídila lehké pero, vzdušný i humorný jazyk, poetiku, která se vlní nad nenáročným popisem děje a konejšivě odpoutává člověka od zemské tíže. Ale chyba lávky. Předě mnou je Postava. Zlatistá ochranná kukla má štěrbiny, aby oči mohly vnímat. Ale tělo je pod dlouhým zlatým hábitem neviditelné, aby nebylo zranitelné, aby nebylo uchopitelné.

Na scénu vstupuje Asimé. Vnímám její obraz, její zlatistou siluetu, jak vstupuje bez tělesných kontur rozevlátá do kosmického vozítka a odlétá. Skrze oční štěrbiny vypouští do svého smyslového systému barvy, které nenalézá na Modré planetě. Vnímá neodbytná nutkání jako výzvy neotálet a jednat. Vnímá omezenost těla i naléhavost intuice, která měří čas i v bezčase.

Freudovské lehátko je příliš statické. Zůstává kdesi v minulosti. V množství různých minulostí, které jsou už pro bolest ohranou symfonií. Vypouštím „příliš svou“ pohádkovou Asimé na jakousi vzdálenou cestu, ale nepřestávám ji sledovat. Vědma nemluvila jen o malé bizarní opici s obálkou. Z hlubin nejasných poselství se rozezvučel zpěv, archetypální volání, pudové nutkání odrazil se od vzorců dosa-
vadního lepkavého přešlapování na jednom místě.

Asimé je průkopnická vize, která letí do neznáma, protože navzdory logice ví, že nemůže jinak. Musí. A tak letí. Je nepřehlédnutelná. Zlatě září ve tmě, ve všech tmách. Úzkými očními výřezy svého hábitu vstřebává nejen vizuální realitu, ale hlavně vize, v nichž světélkují i souvislosti prožité minulosti.

Sedím nad klávesnicí a slyším, jak říká:

„Dovolte, abych se vám představila. Jsem Asimé. Jsem bytost s ženskou duší. Toužím se o ní něco více dozvědět. Chcete-li, můžete být při tom.“

A opět blues

Tři dny po návratu z Německa leží stále nevybalená část kufru za gaučem. Dělán, že o tom nevím. Třetí den je pátek. Pitomě nařizuje, že je třeba uklízet. Matka vždycky uklízela, babička, matka matky, uklízela, švagrová matky uklízela, sousedky v novostavbě, do níž jsme se přestěhovali z našeho starého domu, také uklízely. Také se povinně v pátek umývaly schody na chodbách. Všechny ženské a trochu odrostlejší dcery se jako uklízecí stádo vrhly ke kýblům s hadrem v rukou, aby uštvaly ostatní inspirace pátku do kolapsu. Jako by jiný den než pátek neunesl ten těžký kýbl se špinavou mýdlovou vodou.

„Je práca,“ říkávala kyjovská babička a s trpitelským výrazem uchopila hubenýma sedřenýma rukama kýbl už před snídaní. Bylo třeba začít co nejdříve, aby se stačilo zadělat na sobotní kynuté buchtu. A v sobotu vyžehlit a vyměnit ubrusy, nazdobit vázy, přeleštit zrcadla a vymyslet rychlý moučník na nedělní povinnou poobědovou seanci u kávy. Pátek vařil v bublinkovém kýblu podvědomé stádní ideologie o rituálním uspořádání biblického týdne. A to i v křesťansky vyladěných a ateisticky oponujících rodinných klanech.

A já s tátou jsme trpěli. Chtěli jsme ticho, klid už v pátek, mírnou a kontemplativní sobotu. Skrytě jsme světili šábes. Uhýbali jsme očima před tyranizující matkou a mučednickou hysterickou babičkou a vnitřně rezignovaní jsme se zmítali v chaosu, který byl nazván přípravou na sváteční neděli, den povinného rodinného štěstí.

Pátek s nevybaleným kufrem se hlásil o svá odvěká práva na chaos. A moje genetické sepětí s tátovým pojetím pátku tradičně záúpělo. Blíží se konec dne. Dnes už ne! Žádný úklid přece nechci.

Ale to, co už nevydrží odklad, je to album. To blues, které přistálo se mnou z velké výšky intuitivní přitažlivosti, která funguje naopak než zemská. Proti zákonům fyziky. Proti všem logickým a jiným odůvodnitelným vzorcům. Téměř půl života jsem pátrala po tom blues, které jsem si v osmnácti zamilovala, než zmizelo z mého života. Malá ohraná deska se ztratila. Ale na rozdíl od spousty věcí, které člověk pochodující životem poztrácí, aniž by to mělo nějaký hlubší význam pro jeho další směřování, tato deska nebyla zapomenuta. A teď leží na dně kufru.

Začínám se neznatelně chvět, když zapínám CD přehrávač. See See Rider, z jakéhosi živého koncertu se ocitá v mém podkroví. Sedím nad rozšklebeným kufrem na zemi. Jsem v přítomnosti končícího pátku a proti své vůli, proti udívené logice se najednou zvedám k PC a otvírám webové stránky s odkazy na kontaktní telefon... Po desetiletích iracionální úzkosti se dotýkám zledovatělou pravačkou klávesnice mobilu a nechápu, proč se třesu, když uslyším vyzváněcí signál. Je páteční podvečer. V tuhle dobu je přece jasné, že už to nemůže nikdo zvednout.

A najednou:

„Prosím.“

Je to on. Po pětáctyřiceti letech vím, že je to on.

„Dobrý den. U telefonu Steinová. Hovořím prosím s profesorem Strebingem?“

„Prosím...“

„Omlouvám se, jestli ruším. Ráda bych s vámi soukromě hovořila, ale pokud se vám to nyní nehodí, mohu zavolat jindy, dáte-li mi svou dispozici.“

„Jsem sice na odchodu, ale zkuste to.“

„Jsem poněkud v rozpacích, mám-li pokračovat v titulech a vykání, anebo vás oslovit tak, jak jsem to dělala před pětačtyřiceti lety.“

Chvilku ticha v mobilu a hlas prozrazující intenzivní soustředění navazuje.

„Jestli jsme si tykali před pětačtyřiceti lety, tak je samozřejmé, že v tom máme pokračovat. Ale omlouvám se, ve své počínající stařecké demenci si teď nevybavuji, s kým hovořím.“

„Neomlouvej se, Eli. Nečekala jsem ani, že by sis musel hned vzpomenout. Pokusím se ti přiblížit znovu, i když si nejsem zcela jista, jestli to ještě vůbec budeš opravdu chtít. Ale dobrá. Tak snad by sis mohl vzpomenout, jak jsem ti přivezla od příbuzných z Londýna dvě knihy. Tenkrát to v české kotlině znamenalo pár luxusních věcí z Tuzexu.“

„Už se mi začíná prosvětlovat mozek. Bydlela jsi nalevo od Hlavní třídy směrem k Nové radnici. Takový nový vysoký barák vpravo. Byl jsem tam minimálně jednou.“

„Byl jsi tam pětkrát. Taková vysoká, hubená brejlatá holka s dlouhými vlasy,“ napovídám. Snažím se zastavit neodcházející třes v těle. Připadá mi trapný. Ale marně.

„Ano, Hannah, já vím. Už jsem doma! Ty jsi mi napsala dopis.“

Úlek mi na tři sekundy znemožnil reagovat. V úžasu říkám:

„Ano. Ohromně dlouhý dopis. Třináctistránkový.“

„Ano. Ohromný dopis. Leží tady třicet centimetrů ode mne v zásuvce mého pracovního stolu.“

Ztrácím schopnost být nad věcí. Nerozumím tomu, co slyším. Něco silnějšího, logičtějšího, než je moje logika, mi brání zůstat důstojně stará, důstojně usměvavá. Namísto toho jsem zasažena, zmatená a současně si vědoma toho, co se tetelilo půl století v nějaké dobře ucpané a úzkostně archivované zkumavce v mé emoční laboratoři.

„Nemohu uvěřit.“

„To je moc dobře, že jsi zavolala.“

„Upřímně řečeno, byl to takový spontánní experiment. Ale přiznám se, že jsem teď velmi dojatá. Nemohu pokračovat klidně v hovoru. Dám ti na sebe kontakt, chceš-li.“

„Diktuj, prosím.“

Telefon, email, skype. Všechno. A okolo sebe vnímám pulsující pole svého experimentu jako v hypnóze.

Eli opakuje uvolněně a s úsměvem.

„Moc dobře, že jsi zavolala. Je to velmi zdařilý experiment. Ihned ti odešlu na mail číslo mobilu a budu moc rád, když se mi co nejdříve jakkoliv ozveš. Tak zatím se opatruj. Ahoj.“

„Ahoj. Napíšu ti ještě dnes večer.“

„Moc se těším.“

Zavírám oči. Klikatá cesta od bodu A k bodu B, v němž se momentálně nacházím, se ovíví kolem mne jako had. Bílý had s pomněnkově modrými očima a jakousi světélkující pečeti nad nimi. Je vševědoucí, zná celou mou historii. Ovíví se kolem mého rozčilení konejšivě a s pochopením. Je to pohádkový had. Výjev, který jednou, až budu schopna soustředění, ještě popíšu. Musím si jen zapamatovat tu metaforu. Trochu se třísť s tou tíhou pětačtyřiceti let. Překulily se závratnou rychlostí z telefonního sluchátka a opřely se do mne. Musel přijít někdo jen takový pohádkově nehmotný, abych tu skutečnost rozdýchala. Ale stále se nemohu postavit.

Dlouho sedím ve svém bílém pokoji, opřená o bílou židli před svým PC. A teprve po nějaké neurčitě dlouhé chvíli si uvědomuji, že žasnu a současně se nad tím žasnutím usmívám.

Konečně vím, proč jsem ten telefonát nebyla schopna udělat dříve. Jedno, jak dříve. Prostě kdykoliv dříve, když jsem se zastavovala v klikatci těch roků s tím nevysvětlitelným chvějivým pocitem při pomyslení na něho. Ovládal mě strach, že když zavolám, stane se něco fatálního. Dopis. Mnohostránkové odhalení dívčího snu úderné síly. Vyznání rámované nevysloveným strachem, že bude odmítnuto. To nezformulované dívčí pomatení, Tatánin syndrom, vlekoucí se v podvědomí ženstvím jako latentní nemoc.

A po pětáctýřiceti letech mám uvěřit, že můj dopis je celou tu dobu třicet centimetrů od adresáta. Proč? Je to nesmyslnější, než kdyby si už vůbec nepamatoval, že kdy nějaký takový dopis dostal. Ale fátum nepracuje s člověčí logikou. Vysmívá se jí a nutí tím člověka, aby takové okamžiky považoval za kýčovité výmysly.

Usmívám se. Ale současně už čtu za zavřenými víčky další dosud nepopsané vrstvy záměrů, které nebudou i nadále vedeny logikou. A cítím, že budu muset napsat brzy ten výjev s bílým hadem, protože on ví, co já nevím. Asimé v mojí pohádce si prožije tu vizi na vlastní kůži. Vracím se nad klávesnici PC a řadím poznámky do souboru Pohádka Yxidon.

Májová

*Za horizontem mlčení
planetka obalená modří zlatavou
hoří
neviditelná slza v moři
zlatěmodrým okem pavích per
polibkem
co do tmy přiletěl
za barvami světů křehký šerosvit
ÚLEK
s dlaněmi lačnými
jak postící se cit
Máj žízni
a v praskajícím květu
čas ukryl žeton na ruletu
zlatomodrý vzduch
v ještě nezrozené větě
ukazuje směr
a na planetě
bílý slon se zatajeným dechem
odváží lásku
cestou
lemovanou mechem
putuje noc
jen metr
a za tichem je skryše z pavučin
kde uléhá bílý slon
a zlatomodrý stín.*

Je už asi hodně po půlnoci, je 1. máj. Píšu, současně mi do ucha jde z youtube Čajkovskij. Všechny ty texty znovu otvírají věčná témata, která tolik ztrpčovala život génia Petra, odsouzeného k celoživotnímu marnému hledání blízkosti. – A já jsem tu nádhernou hudbu právě v jeho romansech vždycky považovala za něco, co mě s ním bezprostředně spojuje.

Poslouchám a hlavou mi jde jediná myšlenka: je možné, že to hledání blízkosti došlo k oáze, u níž se duše alespoň na chvíli

může zastavit, položit hlavu do nehybného času a umírat i žít v jednom okamžiku spolu s Čajkovským po boku blízkosti jiné? Nechci spát. Noc nabízí čarovné skvosty. Silné, bolestné, slastné i skromně ztišené. Pokorně čekající i zrale vyvážené vnitřním klidem.

Život je krásný, Eli – i když složitý. Právě zní slavná píseň „Šílené noci“. Vždy jsem hluboce chápala její obsah – ano, v mém životě bylo také mnoho šílených nocí, snad až příliš mnoho, ale ta dnešní je krásně šílená! Zítřka Tě jen na chvíli zkusím v průběhu dne zavolat na mobil, buď z pevné, nebo pokud můj chudáček mobil ustojí tu nálož (chcípá mu baterka), jen pár minut, jen abych věděla, že tam někde opravdu jsi, že to, co proběhlo v tomto šíleném týdnu, není jen produkt mé chorobné fantazie, ale kus toho opravdového, šíleně krásného života.

Odpust', jestli je ta noční reakce duše na probíhající přítomnost pro Tebe příliš... Je ale přece ta májová čarovná noc – já za to nemohu! Ostatně, můžeš to rychle vymazat, svět se nezastaví, slova se jen uschovají a jejich energie se přetaví v barevné plátno, na němž rozkveté letošní první jabloňová větev v mém vnitřním světě. Tvoje H.

*Milá Hannah,
jen krátce, před odchodem do práce. Budu se těšit, pokud se Ti podaří zavolat. Asi mezi 12:30 až 14h budu na obědě, jinak ve škole. Vůbec pro mne není příliš nic z toho, co píšeš. Nejsem básník, ale Tvá slova a Tvůj hlas jsou pro moji duši něco jako živá voda. Lépe to neumím vyjádřit. Toho Čajkovského jsem našel a slyšel (konečně). Je to nádherné, i když jen přes počítačové reproduktory.*

Je První máj a moje logika se vzpírá věřit tomu, proč zrovna tento den má být tím DNEM. Snad za to může Mácha, snad něco jiného / někdo jiný. Za PSD (poezie svátečního dne) děkuji.

Asi si z Tvých veršů pořídím svoji soukromou sbírku, kterou si budu (znovu) pročitat ve chvílích, když bude duše potřebovat povzbudit. Teď už jsem na odchodu a tak jen píšu, abys věděla, že jsem četl, co jsi mi poslala. A protože je ten 1. máj, tak se odvážím poslat Ti aspoň takový „virtuální“ prvomájový polibek.

Místo pod jabloní či třešní nad klávesnicí PC (úsměv). Snad jsem si nedovolil příliš (po 45 letech). Pokud ano, promiň. Opatruj se. E.

*Milá Hannah,
děkuji ještě jednou za krásnou Májovou PSD. Je pro mě fascinující, jak mi Tvá slova pronikají snadno do duše a jak jim mimoděk rozumím, aniž se musím snažit si vysvětlit, „co tím chtěl básník říci“. A co mě dále stále více fascinuje, je Tvůj hlas. Nemohu se nasytit chvil, kdy Tě mohu poslouchat. Tvůj hlas je pro mne uchvacující. A je stejně podmanivé, co říkáš, jako to, jak to říkáš.*

Nikdy jsem si nemyslel, že mě v životě něco takového ještě může potkat. Ale stalo se a já jsem vděčný osudu (nebo ať už to nazveme, jak chceš). Za to, co mi nabídl, přinesl a co smím nyní, díky Tobě, prožívat. Možná Ti to připadne divné, ale až uslyšíš aspoň kousek vyprávění o mém životě, porozumíš tomu mnohem lépe.

A poslední dva dny, kdy jsem na skypu s Tebou mohl mluvit, poslouchat Tě a vnímat Tvá slova, byly pro mě výjimečné. Asi je to od života něco, co si ani nezasloužím. Ale jsou. Vím, že existuješ a nemohu se dočkat, až se setkáme.

Nenapsala jsi nic o nesmělém konci mého posledního e-mailu. Rozumím tomu tedy tak, že jsem si dovolil více, než jsem směl. Opakovat to nebudu. Tak Ti jen přeji dobrou noc a hezký a úspěšný příští den. Opatruj se. E.

Ach, Eli, špatně jsi porozuměl... Jen mi už na konci té imaginace došla síla něco dodávat. Kdybys znal můj životopis, také bys rychle pochopil. Jdu s Tvým polibkem očekávat další den, nemohu uvěřit, pláču... Tvoje H.